

Warszawa, 7 września 2022

dr hab. Wojciech Lewandowski
Katedra Teorii Polityki i Myśli Politycznej
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych
Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przemieście 26/28
00-927 Warszawa

**Recenzja dorobku naukowego Dra Macieja Zakrzewskiego
w związku z postępowaniem habilitacyjnym
w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie nauki o polityce i administracji**

1. Wprowadzenie

Przedkładam komisji habilitacyjnej ocenę osiągnięcia naukowego oraz dorobku i istotnej aktywności naukowej Dra Macieja Zakrzewskiego. Niniejsza recenzja powstała w oparciu o decyzję Rady Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie z dnia 25 kwietnia 2022 roku.

W nawiązaniu do art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zmianami) oraz z art. 179 ust. 6 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zmianami) przedłożona recenzja osiągnięć naukowych Dra Macieja Zakrzewskiego składa się z następujących części: 1. Wprowadzenie; 2. Sylwetka naukowa Habilitanta; 3. Ocena osiągnięcia naukowego; 4. Ocena istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni; 5. Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę; 6. Konkluzja.

Pan Dr Maciej Zakrzewski przedłożył dokumentację wymaganą w postępowaniach o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, w tym autoreferat. Autor dołączył do dokumentacji także publikacje naukowe, w tym monografię *Rewolucja konserwatywna*

– *przypadek polski. Myśl polityczna środowiska «Buntu Młodych» i «Polityki» (1931-1939)* wskazaną jako osiągnięcie naukowe. Treść przedłożonych dokumentów oraz publikacje naukowe umożliwiły sporządzenie niniejszej recenzji osiągnięć naukowych Habilitanta.

2. Sylwetka naukowa Habilitanta

Pan Dr Maciej Zakrzewski jest z wykształcenia politologiem. W 2004 roku uzyskał on tytuł magistra w zakresie politologii w Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

W 2011 roku obronił na tym Wydziale rozprawę doktorską zatytułowaną *Myśl polityczna Henry'ego St. John Bolingbroke'a* napisaną pod opieką naukową Prof. dra hab. Bogdana Szlachty. Uzyskał stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o polityce. W związku z tym spełnia ustawowy wymóg niezbędny do nadania stopnia doktora habilitowanego zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Od 2012 roku Pan Dr Maciej Zakrzewski prowadzi działalność badawczą oraz dydaktyczną na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, w którym zatrudniony jest na stanowisku adiunkta w Katedrze Historii Doktryn Politycznych i Prawnych w Instytucie Historii na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego. W latach 2008-2016 Habilitant był zatrudniony w Oddziałowym Biurze Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie (kolejno na stanowiskach inspektora, starszego inspektora, specjalisty oraz starszego specjalisty). Od 2016 pracuje na stanowisku głównego specjalisty w Oddziałowym Biurze Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie. Ponadto, od 2006 roku Dr Maciej Zakrzewski współpracuje z krakowskim Ośrodkiem Myśli Politycznej, a od 2018 roku pełni on funkcję wiceprezesa tego stowarzyszenia. Habilitant współpracował także z Instytutem Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, Fundacją hr. Augusta Cieszkowskiego czy krakowską Akademią Ignatianum.

Habilitant aktywnie rozwija we wspomnianych powyżej miejscach badania poświęcone polskiej myśli politycznej, czego wyrazem jest przedłożone w postępowaniu habilitacyjnym osiągnięcie naukowe oraz liczne publikacje (artykuły i rozdziały w pracach zbiorowych), a także wystąpienia na konferencjach naukowych oraz udział w projektach badawczych czy też uzyskane stypendium naukowe. Dotychczasową

aktywność naukowa Habilitanta prowadzoną we wskazanych powyżej miejscach można ocenić pozytywnie.

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie naukowe Pan Dr Maciej Zakrzewski wskazał monografię *Rewolucja konserwatywna – przypadek polski. Myśl polityczna środowiska «Buntu Młodych» i «Polityki» (1931-1939)* (Ośrodek Myśli Politycznej, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Krakowie, Kraków 2021, s. 626). W ocenie głównego osiągnięcia naukowego przyjrzyć się przede wszystkim jego teoretycznej, metodologicznej, merytorycznej oraz utylitarnej stronie.

Wskazana jako główne osiągnięcie Habilitanta monografia stanowi zwieńczenie etapu prowadzonych przez niego prac badawczych. W swoich wcześniejszych publikacjach, które ukazały się po uzyskaniu przez Habilitanta stopnia naukowego doktora prezentował on wstępne wyniki badań nad refleksją polityczną środowiska „Buntu Młodych” i „Polityki”. Wśród tekstów stanowiących istotny przyczynek do kompleksowego ujęcia tej problematyki zaprezentowanego w recenzowanym osiągnięciu naukowym warto wskazać rozdział *Konserwatyzm ofensywny. O «Buncie Młodych» («Polityce») i krakowskich stańczykach* w: *Stańczycy – konserwatyzm, który przeminął?*, red. J. Kloczkowski, Kraków 2016 oraz artykuł naukowy *Konserwatyzm czy rewolucja. Próba klasyfikacji ideowej środowiska „Buntu Młodych” i „Polityki” (1931-1939)*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2017, nr 2. Z kolei we wcześniej opublikowanym tekście (*Dylematy konserwatywnego realizmu w obliczu komunizmu na przykładzie środowiska «Buntu Młodych» i «Polityki»*, w: *Polskie wizje i oceny komunizmu*, red. B. Szlachta, R. Łatka, Kraków 2015) autor poświęcił uwagę charakterystyce ideologicznej badanego środowiska w pierwszych latach po drugiej wojnie światowej. Uzupełnieniem zamieszczonych w nim rozważań może być opracowany przez Habilitanta *Memoriał o polityce polskiej Aleksandra Bocheńskiego (Z dziejów realizmu politycznego. Aleksander Bocheński i jego «Memoriał o polityce polskiej» z kwietnia 1945 r.*, „Politeja” 2018, nr 55). Poczynione we wskazanych tekstach ustalenia znalazły swoje miejsce także w ocenianej monografii.

Oprócz publikacji naukowych poświęconych wspomnianemu środowisku Habilitant aktywnie dbał także o prezentację ich intelektualnej spuścizny. Dr Maciej Zakrzewski dokonał wyboru, opracowania oraz opatrzył wstępem dwa tomy wyborów

pism prac jednego z głównych twórców koncepcji geopolitycznych środowiska „Buntu Młodych” i „Polityki” Adolfa Bocheńskiego (*Między Niemcami a Rosją. Wybór pism*, Kraków 2019 oraz *Monteskiusz i pułkownik Sławek. Wybór pism*, Kraków 2020).

Monografia wskazana jako osiągnięcie naukowe, na co zresztą wskazuje we *Wstępie* Dr Maciej Zakrzewski, nie jest pierwszym opracowaniem naukowym poświęconym środowisku «*Buntu Młodych*» i «*Polityki*» dostępnym w polskiej literaturze naukowej. Poprzedzały je książki Marcina Króla (*Style politycznego myślenia. Wokół «Buntu Młodych» i «Polityki»*, Paryż 1979) oraz Rafała Habielskiego (*Dokąd nam iść wypada. Jerzy Giedroyc. Od «Buntu Młodych» do «Kultury»*, Warszawa 2006). Interesująca Habilitanta tematyka pojawiała się też w innych opracowaniach poświęconych historii (zwłaszcza intelektualnej) okresu II Rzeczypospolitej. Stawiało to przed Habilitantem zadanie wskazania nowatorskiego charakteru jego monografii na tle uprzednio opublikowanych książek. Autor wykazał (głównie w autoreferacie, a mniejszym stopniu we *Wstępie* do monografii), że jego publikacja jest pierwszą kompleksową pracą poświęconą myśli politycznej tego środowiska, opracowaną wedle narzędzi teoretyczno-metodologicznych właściwych dla nauk o polityce.

Przyglądając się stronie teoretycznej recenzowanego osiągnięcia naukowego, warto podkreślić, że autor starał się umieścić refleksję polityczną analizowanego środowiska w szerokim kontekście konserwatyzmu przełomu dziewiętnastego i dwudziestego wieku. Poszukiwał wewnętrznych i zewnętrznych źródeł intelektualnych mających wpływ na formowanie się refleksji politycznej analizowanego środowiska intelektualnego. Jego rozważania nad poszczególnymi aspektami myśli „buntowców” poprzedzone są stosownymi rozważaniami teoretycznymi, wprowadzającymi konieczny do zrozumienia rozważań autora kontekst. Szczególną pieczołowitość Habilitant wykazał, prezentując sprzeczności pomiędzy konserwatywnym pragnieniem utrwalenia pewnego modelu społecznego, a rewolucjonizowaniem konserwatyzmu, który stał się udziałem prezentowanego w pracy środowiska.

Przyglądając się aspektowi metodologicznemu osiągnięcia naukowego, warto wskazać na właściwe i klarowne sformułowanie celów pracy oraz pytań badawczych. Spośród wymienionych trzech celów badawczych najważniejszym zdaje się ostatni, czyli wpisanie dorobku środowiska „Buntu Młodych” i „Polityki” w intelektualny kontekst polskiego i europejskiego konserwatyzmu (s. 15). Realizacji tych celów ma służyć zestaw pytań badawczych (s. 15-16). Niedociągnięciem w metodologicznym aspekcie ocenianej

monografii jest brak wyraziście sformułowanej tezy pracy, którą jednak da się zrekonstruować na podstawie postawionych przez Habilitanta pytań i celów badawczych. Recenzowana monografia dowodzi także umiejętności posługiwania się przez Dra Zakrzewskiego metodami specyficznymi dla badań nad historią myśli politycznej. Autor konsekwentnie stosuje pogłębioną analizę tekstu (s. 17), przywołując jednocześnie szeroki kontekst, w którym tworzyli publicyści «Buntu Młodych» i «Polityki», co pozwala mu uchwycić ewolucję ich idei w różnych momentach historii II Rzeczypospolitej. Pomijając wskazane zastrzeżenie, strona teoretyczno-metodologiczna osiągnięcia naukowego świadczy o dużej kulturze intelektualnej autora.

Przyglądając się stronie merytorycznej pracy, warto zacząć od przemyślanej konstrukcji książki *Rewolucja konserwatywna – przypadek polski. Myśl polityczna środowiska «Buntu Młodych» i «Polityki» (1931-1939)*. Autor, co jest zaletą recenzowanego osiągnięcia naukowego, osadza myśl polityczną środowiska w szerokim kontekście historycznym oraz ideowym, ukazując w rozdziale pierwszym proces kształtowania się idei politycznych analizowanego środowiska. W kolejnych rozdziałach analizuje istotne problemy, które poruszały środowisko „buntowców” starając się ukazać przyczyny, ale także konsekwencje, kształtowania się ich systemu ideowego. Przedmiotem refleksji w rozdziale drugim są istotne dla doktryn politycznych epoki pojęcia narodu i państwa, a w rozdziale trzecim autor zajmuje rekonstrukcją ich koncepcji ustrojowych. Najbardziej rozbudowany czwarty rozdział monografii poświęcony jest zagadnieniom geopolitycznym. Rozdziały piąty i szósty dotyczą ważkich aspektów społecznych II Rzeczypospolitej takich jak problematyka mniejszości narodowych oraz zagadnienia gospodarczo-społeczne. Wreszcie, w ostatnim rozdziale autor dokonuje osadzenia konserwatyzmu środowiska „buntowników” w szerokim kontekście idei zachowawczych ówczesnej Europy. Przyjęta przez Habilitanta konstrukcja pracy umożliwiła mu stopniowe udzielenie odpowiedzi na postawione pytania badawcze oraz zrealizowanie postawionych we wstępie celów pracy.

Choć kluczową dla recenzowanej monografii jest realizacja celu związanego ideologiczną afiliacją środowiska skupionego wokół pism redagowanych przez Jerzego Giedroycia, to autor realizuje także skrupulatnie cele związane z uzupełnieniem istniejącej wiedzy o samym środowisku i jego funkcjonowaniu. Ukazuje nam wewnętrzny ferment tego środowiska, do którego należeli Adolf i Aleksander Bocheński, Ksawery i Mieczysław Pruszyńscy, Kazimierz Studentowicz, Stefan Kisielewski, Józef Winiewicz,

Wacław Zbyszewski i Jan Frankowski oraz inni intelektualiści dwudziestolecia międzywojennego. Szczególnie widoczne jest to, choć obecne także w pozostałych, w trzecim i czwartym rozdziale pracy, w których chyba najdobitniej ukazana jest ewolucja myśli „buntowców” wobec zmieniających się realiów geopolitycznych i powiązanej z tym kwestii mniejszości narodowych.

Rozdział trzeci książki *Rewolucja konserwatywna – przypadek polski. Myśl polityczna środowiska «Buntu Młodych» i «Polityki» (1931-1939)* wydaje się reprezentatywny dla ukazania ideowego charakteru analizowanego środowiska. Zresztą, jak zauważa Dr Zakrzewski, problem ten był centralnym punktem ideologii prezentowanej na łamach prowadzonych przez to środowisko czasopism (s. 257). Dominujący kontekst geopolitycznych dylematów został dobitnie podkreślony w tytule rozdziału *Między Niemcami a Rosją. Perspektywy geopolityczne*, którego fragment zaczerpnięto z książki wspomnianego wcześniej głównego geopolitycznego publicysty środowiska Adolfa Bocheńskiego. Habilitant ukazuje, jak środowisko „buntowców” próbowało poddać krytycznej refleksji tradycyjne paradygmaty geopolityczne stanowiące element konserwatywnego dziedzictwa, starając się kierować nadrzędną kategorią interesu, a nie wartościami i emocjami. Autor skrupulatnie ukazuje ewolucję sugerowanych zmian w kierunku potencjalnego sojuszu z ówczesnymi Niemcami wobec zagrożenia ze strony komunizmu. Z drugiej strony, Autor ukazuje, jak środowisko radziło sobie w sytuacji, kiedy geopolityczne kalkulacje okazywały się błędne oraz jego zdolność do dynamicznej rekonfiguracji pożądanego kształtu polityki w zależności od kształtu i zakresu zmian w otoczeniu zewnętrznym, a także wewnętrznym Polski. Jego rozważania skupiły się wokół idei imperialnych przejętych przez „buntowców” od ruchu mocarstwowego, z którego się wywodzili. Lektura tego rozdziału z perspektywy ponad osiemdziesięciu lat pozwala lepiej zrozumieć dylematy polityczne, przed którymi stały środowiska inteligenckie i polityczne okresu międzywojnia, co samo w sobie stanowi dużą zaletę recenzowanej monografii.

Autor nie zapomina także o powojennych losach środowiska „Buntu Młodych” i „Polityki”. Odniesienia do ewolucji ich poglądów wobec powojennych zmian geopolitycznych po raz kolejny pozwalają docenić zdolność „buntowców” do zaadaptowania swoich idei do zmieniającej się sytuacji, a zwłaszcza zależności od Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Pogłębienie tego wątku mogło by stanowić podwaliny kolejnej monografii naukowej.

Wreszcie, przyglądając się utylitarnemu aspektowi recenzowanej monografii warto zauważyć, że ukazane w nim środowisko potrafiło wykraczać poza własne granice ideowe. Ich poglądy klarowały się w toku publicystycznych debat. Jedną ze strategii stosowanych przez środowisko „Buntu Młodych” i „Polityki” w celu stymulacji debaty publicznej było udostępnianie łam (a także pozyskiwanie współpracowników) prowadzonych przez Jerzego Giedroycia czasopism reprezentantom innych środowisk (choć dominowały wśród nich osoby z szeroko rozumianej prawicy), kilkakrotnie wspomniane przez autora (s. 41 czy 388-389), co nie oznaczało automatycznie rezygnacji z własnego systemu aksjologicznego czy ideologicznego. Z perspektywy współczesnych procesów petryfikacji ideologicznych baniek, taka postawa i praktyka mogą być warte odświeżenia, a także kontynuowania.

Monografia wskazana jako osiągnięcie naukowe została przygotowana w oparciu o bogatą literaturę przedmiotu. Na szczególnie pozytywną ocenę zasługuje bogactwo wykorzystanych w monografii źródeł archiwalnych, będących efektem szerokiej kwerendy w archiwach w Polsce i za granicą. Habilitant wskazał na istotne znaczenie dokumentów odnalezionych w Archiwum Rodziny Bocheńskich czy w zasobach Instytutu Literackiego w Maison-Laffitte. Przeprowadzenie tej ostatniej kwerendy było możliwe dzięki uzyskaniu przez Habilitanta w 2018 roku jako stypendium Fundacji Lanckorońskich. Obok przywołania imponującej liczby materiałów źródłowych (archiwalnych, jak i publikowanych), kluczowych dla badań nad myślą polityczną, autor wykorzystał także dostępną literaturę przedmiotu. Baza źródłowa oraz wykorzystana literatura przedmiotu stanowią mocną stronę recenzowanej monografii.

Podsumowując, monografię wskazaną jako osiągnięcie naukowe można ocenić jako wartościową poznawczo, oryginalną oraz wnoszącą wkład do dyscypliny nauki o polityce i administracji.

4. Ocena istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni

Monografia naukowa *Rewolucja konserwatywna – przypadek polski. Myśl polityczna środowiska «Buntu Młodych» i «Polityki» (1931-1939)* stanowi zwieńczenie pewnego etapu kariery Habilitanta. Koniecznym wydaje się także przyjrzenie się obszarom badań Dr Macieja Zakrzewskiego nie wpisującym się w zakres tematyczny głównego osiągnięcia naukowego.

Na dorobek naukowy Habilitanta po uzyskaniu stopnia naukowego doktora składają się dwie monografie, z których jedna wskazana została jako osiągnięcie naukowe, a druga powstała w oparciu o rozprawę doktorską. Dr Zakrzewski opublikował osiemnaście rozdziałów w publikacjach zbiorowych, z których dwa ukazały się także w tłumaczeniu na język angielski. Habilitant jest także autorem dziesięciu artykułów naukowych (w tym dwóch przetłumaczonych także na język angielski) opublikowanych w czasopiśmie o ugruntowanej pozycji i renomie. Ponadto Dr Zakrzewski dokonał wyboru, opracowania oraz poprzedził wstępem sześć wyborów pism polskich i zagranicznych myślicieli politycznych. Habilitant był także redaktorem jednej pracy zbiorowej. Aktywność publikacyjną Dr Zakrzewskiego wypada ocenić pozytywnie.

Zainteresowania badawcze Habilitanta wydają się podążać w kilku, jednak splecionych ze sobą, kierunkach. Pierwszy z nich związany jest z polską myślą polityczną lat osiemdziesiątych dwudziestego wieku. Drugi dotyczy badań nad myślą niepodległościową po roku 1939 związaną z utratą przez Polskę suwerenności oraz poszukiwaniem platform dla funkcjonowania opozycji politycznej po 1945 roku. Autor swoje zainteresowania kieruje ku nurtom myśli politycznej, które dążyły do przełamania zakorzenionych tradycji myślenia o polityce. Element poszukiwania intelektualnej oryginalności badanych myślicieli i ruchów intelektualnych spójny jest z tym, który został zaprezentowany w rozprawie habilitacyjnej. Ponadto, można wyróżnić też obszar badawczy dotyczący służb bezpieczeństwa w systemach totalitarnych, także realizowany z perspektywy badacza myśli politycznej. W jego ramach powstał choćby artykuł *Od „Nieprzekupnego” do Franciszka „Franza” Maurera. Studium pragmatyzacji aparatu bezpieczeństwa* (w: *Aparat bezpieczeństwa w perspektywie antropologii organizacji i antropologii władzy*, red. J. Syrnyk, R. Klementowski, Wrocław 2020), który dzięki swoim popkulturowym odniesieniom może przyciągnąć uwagę szerszego grona odbiorców.

Ostatnim z obszarów badawczych, o którym warto wspomnieć jest myśl polityczna Henry’ego Saint Johna wicehrabiego Bolingbroke’a. Jej poświęcona była druga, obok rozprawy habilitacyjnej, monografia opublikowana przez Dra Macieja Zakrzewskiego: *W obronie konstytucji. Myśl polityczna Henry’ego Saint Johna wicehrabiego Bolingbroke’a* (Kraków 2012). W związku z tym, że książka ta powstała w oparciu o pracę doktorską Habilitanta, została już skonsumowana we wcześniejszym postępowaniu, jednak zainteresowanie myślą polityczną angielskiego polityka zaowocowało opracowaniem przez Dra Zakrzewskiego dwóch wyborów pism wicehrabiego Bolingbroke’a. *Idea króla-*

patrioty (Kraków 2020) to pierwszy zbiór tekstów tego myśliciela wydany w języku polskim, z kolei zbiór wydany w języku angielskim *On Patriotism, Parties, and Idea of a Patriot King* (Bruksela 2020) potwierdza zaangażowanie Habilitanta w kierunku udziału w międzynarodowych projektach wydawniczych. Prace poświęcone postaci wicehrabiego Bolingbroke'a stanowią jeden z najciekawszych elementów aktywności naukowej Habilitanta, oferując interesującą poznawczo interpretację myśli politycznej tej kontrowersyjnej w swoich czasach postaci.

Szczególnie wartościowym aspektem aktywności naukowej Dr Macieja Zakrzewskiego jest edycja zbiorów tekstów źródłowych poświęconych klasykom myśli politycznej oraz działaczom społeczno-politycznym. Obok wspomnianych wcześniej tomów poświęconych tekstom wicehrabiego Bolingbroke'a, Habilitant opracował także wybory pism Adolfa Bocheńskiego (*Między Niemcami a Rosją. Wybór pism*, Kraków 2019; *Monteskiusz i pułkownik Sławek. Wybór pism*, Kraków 2020), Mirosława Dzielskiego (*W poszukiwaniu twórczego antykomunizmu. Wybór pism* Kraków 2019) oraz Edwarda Kubalskiego (*Kraków w czasie wielkiej wojny*, Kraków 2018). Wskazane edycje charakteryzują się starannym opracowaniem tekstu oraz opatrzone są niezbędnym komentarzem (w przypisach), który wyjaśnia historyczny społeczny i polityczny kontekst zamieszczonych w tomach tekstów.

Habilitant jest także aktywnym uczestnikiem krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych. W okresie po uzyskaniu stopnia doktora wygłosił dwadzieścia sześć referatów, w tym dwa w języku angielskim. Większość wystąpień konferencyjnych Habilitanta (zawłaszcza w początkowym okresie kariery naukowej) zostało wygłoszonych na konferencjach w instytucjach zlokalizowanych w Krakowie, jednak w ostatnich latach widać, że autor stara się także prezentować wyniki swoich badań poza macierzystym środowiskiem naukowym. Biorąc pod uwagę liczbę wystąpień oraz docieranie z wystąpieniami do nowych środowisk naukowych można dorobek konferencyjny Habilitanta ocenić pozytywnie.

Dr Maciej Zakrzewski jest także zaangażowany w pracę redakcyjną i recenzencką. Od 2017 roku jest on członkiem redakcji pisma naukowego „Folia Historica Cracoviensia”. W ramach obowiązków redakcyjnych sprawował on pieczę redakcyjną nad dwoma numerami czasopisma (2018 nr 2 oraz 2019 nr 2), które zawierały teksty związane z jego obszarami badań naukowych. Habilitant współpracował także w roli recenzenta z kilkoma czasopismami naukowymi takimi jak „Horyzonty Polityki”, „Pamięć i

Sprawiedliwość”, „Myśl Polityczna”, „Horyzonty Kultury” czy „Nasza Przeszłość”. Ponadto Dr Zakrzewski poddawał recenzji wydawniczej siedem książek naukowych.

Habilitant aktywnie uczestniczy w projektach badawczych finansowanych ze środków Ministerstwa Nauki o Szkolnictwa Wyższego oraz w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Ponadto, uzyskał on wspomniane wcześniej stypendium naukowe Fundacji Lanckorońskich.

Podsumowując, istotną aktywność naukową Habilitanta realizowaną w więcej niż jednej uczelni można ocenić jako pozytywną.

5. Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzujące naukę

W ocenie aktywności naukowej kandydata na stopień naukowy doktora habilitowanego, pożądanym jest, aby jego osiągnięcia naukowe znalazły odzwierciedlenie w działalności organizacyjnej, a także dydaktycznej i popularyzatorskiej. W niniejszej części recenzji ocenie zostanie poddany tego rodzaju dorobek Habilitanta.

W odniesieniu do działalności dydaktycznej Habilitant prowadzi zajęcia ze studentami z zakresu szeroko rozumianej historii myśli politycznej. Od 2012 roku jest też koordynatorem, a od 2018 roku kierownikiem specjalności „Historia doktryn politycznych i prawnych” na Uniwersytecie Papieskim im. Jana Pawła II w Krakowie. Powiązanie tematyczne prowadzonych zajęć z dorobkiem badawczym wypada ocenić pozytywnie. Dr Maciej Zakrzewski był także opiekunem naukowym kilkunastu prac dyplomowych, zarówno licencjackich oraz magisterskich, z których te pierwsze stanowią zdecydowaną większość jego dorobku promotorskiego. Ponadto, od 2012 roku Habilitant jest opiekunem naukowym Koła Studenckiego „Phronesis” działającego na Uniwersytecie Papieskim im. Jana Pawła II. Działalność ta przyniosła Dr Zakrzewskiemu nagrodę Samorządu Studenckiego uczelni („Mentor Studentów”, 2019), a także nominację do nagrody „Sprzymierzeniec studentów” (2021).

W zakresie działalności organizacyjnej warto podkreślić udział Habilitanta w komitetach organizacyjnych konferencji krajowych oraz międzynarodowych. Ponadto, wspomniana wcześniej rola kierownika specjalności „Historia doktryn politycznych i prawnych” wpisuje się swoim charakterem w zakres prac organizacyjnych.

Działalność Pana Dra Macieja Zakrzewskiego w zakresie popularyzacji nauki cechuje wykorzystanie w tym celu zróżnicowanych form przekazu (wywiady, wystawy, komentarze), a także mediów (prasa, telewizja). Z bogatego dorobku Habilitanta w tym

zakresie warto wspomnieć o udziale w realizowanym we współpracy z Fundacją hr. Augusta Cieszkowskiego projekcie „Program telewizyjny Kronos”. W ramach tej współpracy brał udział on w przygotowaniu filmów poświęconych problematyce historycznej, filozoficznej i kulturoznawczej. Habilitant publikował także artykuły oraz komentarze polityczne w „Dzienniku Polskim”, czy dwumiesięczniku „Arcana”. Komentarze Habilitanta dotyczące bieżących zagadnień pojawiają się także na antenie Radia Kraków. Dr Maciej Zakrzewski organizował także wystawy (w tym poświęcone myślicielom politycznym) w ramach obowiązków zwianych z pracą w Oddziale Instytutu Pamięci Narodowej.

Podsumowując, osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzujące naukę Dra Macieja Zakrzewskiego wypada ocenić pozytywnie.

6. Konkluzje

Biorąc pod uwagę wskazaną powyżej przeważającą pozytywną ocenę, zarówno osiągnięcia naukowego Habilitanta pod tytułem *Rewolucja konserwatywna – przypadek polski. Myśl polityczna środowiska «Buntu Młodych» i «Polityki» (1931-1939)*, jak i pozostałego dorobku naukowego Pana Dra Macieja Zakrzewskiego, uważam, że spełnia on wymogi stawiane kandydatowi w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji wyszczególnione w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zmianami) oraz w art. 179 ust. 6 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zmianami). W związku z powyższym, uwzględniając także uwagi krytyczne i polemiczne, popieram wniosek o dopuszczenie Dra Macieja Zakrzewskiego do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

.....
Wojciech Lewandowski